

ALYTAUS REGIONO PLĖTROS TARYBA

Regiono plėtros taryba, Tvirtovės g. 1 / Naujoji g. 2, LT-62116 Alytus

elektroninio pristatymo dėžutės adresas 305706507

tel. +370 665 81221, el. p. info@alytausregionas.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305706507

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

Nr.

Į 2025-12-16 Nr. 25-19375

Kopija

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai,

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL PATEIKTŲ DERINTI TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Alytaus regiono plėtros taryba išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – Ministerija) pateiktus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymo „Dėl valstybės finansuojamų formaliojo profesinio mokymo vietų skaičiaus 2026 metams patvirtinimo“ (toliau – Įsakymo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl preliminarus valstybės finansuojamų formaliojo profesinio mokymo vietų, skirtų asmenims priimti mokytis pagal formaliojo profesinio mokymo programas profesinio mokymo įstaigose ir kitose valstybinėse ar savivaldybių švietimo įstaigose, skaičiaus 2026–2027 metams patvirtinimo“ (toliau – Nutarimo projektas) projektus, atlikusi konsultacijas su Alytaus regione veikiančiomis profesinio mokymo įstaigomis (toliau – AR PMI) bei regiono savivaldybėmis, š. m. gruodžio 17 d. vykusiam Alytaus regiono plėtros tarybos kolegijos posėdyje **nepritare Įsakymo ir Nutarimo projektams, kuriais siūloma sumažinti Alytaus regionui skiriamų valstybės finansuojamą (toliau – VF) profesinio mokymo vietų skaičių 35 vietomis bei perskirstyti VF vietų skaičių tarp programų, nes siūlymas neatliepia Alytaus regiono socialinių-ekonominių poreikių bei AR PMI galimybių ir poreikių (sprendimas Nr. 11.2 <https://alytausregionas.lt/wp-content/uploads/2025/12/Protokolas.pdf>).**

Projektams nepritarta dėl šių priežasčių:

1. Dėl demografinės situacijos vertinimo taikymo. Ministerijos lydraštyje nurodoma, kad pirmą kartą sistemiškai įvertinta regionų demografinė situacija, siekiant tolygesnio VF vietų paskirstymo. Mūsų vertinimu, demografinis kriterijus taikomas neatsižvelgiant į regionų funkcinį vaidmenį profesinio mokymo sistemoje. Mažesnių regionų profesinio mokymo įstaigos užtikrina paslaugų prieinamumą gyventojams, kurių mobilumas yra ribotas, todėl VF vietų mažinimas tokiuose regionuose ne neutralizuoja demografinius iššūkius, o juos dar labiau gilina. Profesinio mokymo pasiūlos siaurinimas regionuose prisideda prie jaunimo migracijos ir spartesnio regionų gyventojų skaičiaus mažėjimo, taip sukuriant uždarą neigiamų pasekmių ciklą.

2. Dėl valstybės finansuojamų vietų „išlyginimo etapais“. Ministerijos lydraštyje nurodoma, kad vietų paskirstymo išlyginimas numatomas etapais, siekiant išvengti neigiamo poveikio, tačiau Jūsų planuojami pokyčiai jau pirmajame etape turi neigiamą poveikį profesinio mokymo įstaigų veiklos planavimui, žmogiškųjų išteklių stabilumui ir regioninių paslaugų tęstinumui. Skirtingai nei didžiuosiuose centruose, regionuose nėra galimybių greitai amortizuoti

tokių sprendimų pasekmių. Todėl siūlomas „etapiškumas“ realiai neužtikrina sklandaus pokyčių įgyvendinimo regionuose.

Alytaus regione be 4 PMĮ yra tik 1 kolegija, kuri po aukštųjų mokyklų reformos, 2024 m. tapo Kauno kolegijos filialu. Tuo tarpu, kituose regionuose yra didesnė profesinio ir aukštojo mokslo (tiek valstybinių, tiek privačių) įvairovė. Kadangi Alytaus regione yra ribotos aukštojo mokslo galimybės, todėl dalis jaunų žmonių išvyksta studijuoti į kitus miestus, o po studijų negrįžta į regioną. Svarbu įvertinti ir tai, kad į AR PMĮ atvyksta mokyti mokiniai iš kitų regionų. Vien Alytaus profesinio rengimo centre kiekvienais metais mokosi apie 15 proc. mokinių iš kitų apskričių miestų ar kaimų, kurie nuo Alytaus apskrities nutolę apie 15-20 km (Prienų miestas ir rajonas, Šalčininkų miestas ir rajonas). AR PMĮ pajėgumas yra 3045 mokymo vietos, profesinio mokymo bazės yra atnaujintos, daliai programų skirtas ES finansavimas, darbdaviai aktyviai dalyvauja pameistrystės programose. VF vietų sumažinimas Alytaus regione riboja regiono gyventojų ir į regioną atvykstančių asmenų galimybes įgyti profesines kvalifikacijas, didina teritorinę ir socialinę atskirtį, nes Alytaus regiono VF vietos atitenka didžiųjų miestų profesinio mokymo įstaigoms.

Todėl Alytaus regione būtina didinti skiriamų VF profesinio mokymo vietų skaičių taip mažinant profesinio mokslo koncentraciją didžiuosiuose miestuose.

3. Dėl deklaruojamo darbdavių poreikių prioriteto. Ministerijos lydraštyje nurodoma, kad planuojant VF vietas prioritetas teikiamas darbdavių poreikiams. Mūsų vertinimu, siūlomas vietų paskirstymas neatspindi regiono darbdavių realių ir ilgalaikių poreikių. VF vietų mažinimas srityse, kuriose regionuose jau fiksuojamas kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, neatitinka pačios Ministerijos deklaruojamo darbdavių poreikių prioriteto ir silpnina regionų konkurencingumą. AR PMĮ poreikis (detalizuojamas toliau 5 punkte), pasikonsultavus su regiono partneriais, atspindi realų darbdavių poreikį.

4. Dėl nacionalinių prognozių taikymo regioniniam lygmeniui. Ministerijos lydraštyje pateikiami argumentai remiantis nacionalinėmis STRATA ir Užimtumo tarnybos prognozėmis. Tačiau nacionalinės prognozės nepakankamai atspindi regiono darbo rinkos struktūrą ir specifiką. Centralizuotas sprendimų priėmimas, nepakankamai įvertinant regioninius ypatumus, mažina regionų atsparumą ir neatitinka subalansuotos regioninės plėtros principų.

Atkreipiame dėmesį, kad Alytaus regione yra du ekonominiai centrai – Alytaus miestas, kuriame koncentruojasi apdirbamoji gamyba, ir Druskininkų kurortas, kuriame vyrauja paslaugų sektorius. Alytaus apskrityje 2024 m. veikė 5008 ūkio subjektai, o 2025 m. jau 5231, iš jų apdirbamosios gamybos – 509, statybos – 438, elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo – 71. Alytaus miesto savivaldybės duomenimis 80 proc. Alytaus pramonės parko teritorijos yra užpildyta. Pritraukiami tiek Lietuvos, tiek užsienio investuotojai. Vienas iš svarbiausių investuotojų pritraukimo kriterijų yra kvalifikuotos darbo jėgos (suvirintajai, automatinių sistemų mechatronikai, elektrikai, metalo apdirbimo staklių operatoriai ir kt.) pasiūla.

Tuo pat metu Alytaus regionas yra ketvirtas turistų lankomiausias Lietuvos regionas (po Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos). Alytaus regione 2024 m. lankėsi 8,8 proc. šalies turistų, 19,1 proc. regiono turistų atvyko iš užsienio ir 94,6 proc. regiono turistų lankėsi Druskininkuose.

Todėl Alytaus regione reikia ruošti tiek statybos, gamybos, inžinerinės profesijos specialistų, tiek ir paslaugų ir aptarnavimo sektoriuose gebančius dirbti specialistus.

5. Dėl regionui aktualių švietimo sričių. Lydraštyje argumentuojama, kad Ministerijai atlikus 2019–2024 m. priėmimo į profesinį mokymą pokyčių apžvalgą, nustatyta, kad 2019–2024 m. VF vietų skaičius labiausiai augo sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės srityse. Tai sietina su sparčiai augančiu šių profesijų specialistų poreikiu, visuomenės senėjimu, didėjančia paklausa slaugos ir pagalbos paslaugoms bei valstybės prioritetu stiprinti šias sistemas. Alytaus regionui šių profesijų specialistai yra labai reikalingi atsižvelgiant į regiono specifiką, turimą kurortą, tačiau Ministerija siūlo mažinti VF vietas Alytaus regione tokioms specialybėms (paslaugos asmenims, socialinė gerovė, sveikatos priežiūra ir pan).

Primename, kad 2025 m. pradžioje esame išsakę poreikį¹ skirti 1628 VF formaliojo profesinio mokymo vietas Alytaus regionui. Tačiau 2025–2026 m. Alytaus regionui buvo skirta 1470 VF formaliojo profesinio mokymo vietų. Faktiškai pasirašytos 1538 sutartys. Visos skirtos VF vietos buvo užpildytos ir suformuotos pilnos mokinių grupės. Deja, dėl ribotų vietų skaičiaus dar 320 stojančiųjų nebuvo priimti mokytis pagal regione siūlomas profesinio mokymo programas.

Š. m. rugsėjo-spalio mėn. atlikta viešoji socialinė-ekonominė konsultacija dėl AR PMĮ 2026–2027 m. planuojamo priėmimo pagal profesinio mokymo sritis ir programas parodė, kad yra 2039 VF vietų poreikis. Taigi, identifikuotas būtinas VF vietų skaičius yra 604 didesnis nei siūlomas Įsakymo projekte.

Vertinant 2025 m. priėmimo rezultatus ir 2026–2027 m. AR PMĮ poreikius, identifikuotas akivaizdus poreikis regione didinti VF vietų skaičių, o ne jį mažinti.

Švietimo sritis	AR PMĮ nustatytas VF vietų poreikis	Projekte numatomas VF vietų skaičius
1	2	3
Architektūra ir statyba	181	101
Gamyba ir perdirbimas	102	75
Informacijos ir ryšio technologijos	84	36
Inžinerija ir inžinerinės profesijos	401	294
Menai	97	90
Miškininkystė	0	0
Paslaugos asmenims	293	190
Socialinė gerovė	290	200
Sveikatos priežiūra	256	199
Transporto paslaugos	102	80
Verslas ir administravimas	151	100
Žemės ūkis	82	70
Viso:	2039	1435

6. Dėl neatitikimo Vyriausybės programoje nustatytiems regioninės politikos stiprinimo tikslams. Siūlomas valstybės finansuojamų vietų mažinimas regionuose, kuriuose jau susiduriama su demografiniais, ekonominiais ir socialiniais iššūkiais, **neatitinka Vyriausybės programoje įtvirtintų regioninės atskirties mažinimo ir subalansuotos teritorinės plėtros tikslų bei siekių plėsti mokinių priėmimą į didelę pridėtinę vertę kuriančias profesinio mokymo programas ir kuo platesnio profesinio mokymo potencialo išnaudojimo vykdant regioninę plėtrą. Priešingai, Ministerijos parengti projektai didina regionų pažeidžiamumą ir silpnina valstybės gebėjimą įgyvendinti deklaruotą regioninės politikos kryptį.**

Valstybės finansuojamų profesinio mokymo vietų planavimas ir paskirstymas turi būti vertinamas ne vien kaip techninis švietimo sistemos optimizavimo sprendimas, bet kaip **strateginė regioninės politikos priemonė**, tiesiogiai daranti įtaką gyventojų užimtumui, jaunimo likimui regionuose, vietos darbdavių konkurencingumui ir viešųjų paslaugų prieinamumui. Be to, laikytina, kad valstybei, kuri siekia kryptingos ir nuoseklios regioninės politikos, **tenka pareiga užtikrinti regionams pakankamą valstybės finansuojamų profesinio mokymo vietų skaičių**, sudarant sąlygas ne tik reaguoti į trumpalaikes rinkos tendencijas, bet ir ilgalaikėje perspektyvoje stiprinti regionų gyvybingumą, darbo rinkos stabilumą ir socialinę sanglaudą.

¹ Alytaus regiono plėtros tarybos 2025 m. sausio 8 d. raštas Nr. S-1 „Dėl teisės akto projekto (Nr. 24-20901)“.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, **Alytaus regiono plėtros taryba nepitaria siūlomiems projektams** ir mano, kad siūlomas valstybės finansuojamų formaliojo profesinio mokymo vietų paskirstymas **nepakankamai atliepia regiono socialinius ir ekonominius poreikius** bei prieštarauja Ministerijos deklaruojamiems planavimo principams. Siūlome peržiūrėti valstybės finansuojamų vietų paskirstymą Alytaus regionui, užtikrinant VF vietas pagal regiono poreikį, išdėstyta aukščiau pateiktos lentelės 2 stulpelyje.

Kolegijos pirmininkas

Nerijus Cesiulis

Jurgita Butrimaitė, +370 665 81221, jurgita.butrimaite@alytausregionas.lt
Vita Petkevičiūtė-Siliūnienė, +370 665 04575, vita.petkeviciute.siliuniene@alytausregionas.lt